

Sisukord

- Lõppemas on rahvusvaheline projekt Porta Optica Study
- EENeti uudised
- Välisuudised

Porta Optica Study

- fiiberoptiliste võrkude arendamise uuring

Eesti Hariduse ja Teaduse Andmesidevõrk on viimase viieteist kuu jooksul osalenud projektis Porta Optica Study, mis uurib akadeemiliste andmesidevõrkude infrastruktuuri hetkeolukorda ning fiiberoptiliste võrkude arendamise võimalusi Baltimaades, Ida-Euroopa ning Taga-Kaukaasia riikides. Euroopa Komisjon on projekti toetanud 316 000 euroga, millest EENeti tööd 30 600 euroga. Projekti partneriteks on 11 rahvuslikku andmesidevõrku - EENet (Eesti), PSNC (Poola), LITNET (Leedu), IMCS-UL (Läti), URAN (Ukraina), NCIRT (Valgevene), RENAM (Moldova), GRENA (Gruusia), GRNET (Kreeka), CESNET (Tšehhi), SANET (Slovakkia) ning Kesk- ja Ida-Euroopa andmesidevõrkude katusorganisatsioon CEENet, mis esindab projektis Armeenia ja Aserbaidžani võrguorganisatsioone ASNET-AM, ARENA, AzNET ja AzRENA.

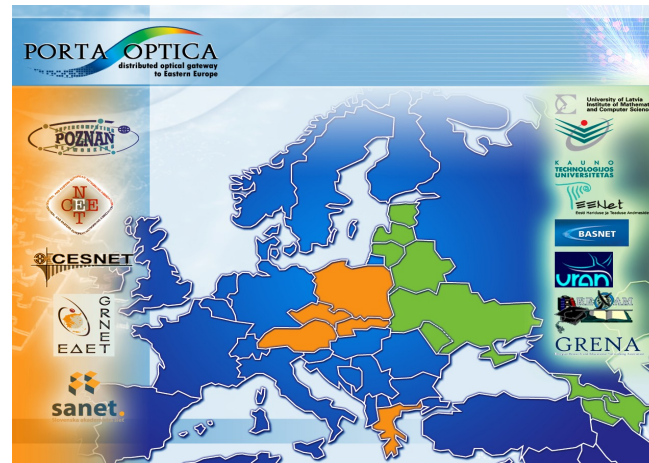
Digitaalne lõhe Euroopa teadusruumis

Akadeemiliste fiiberoptiliste andmesidevõrkude arendamine on Euroopa Teadusruumi (*European Research Area*) laienemise üks olulisi tegureid. Lääne- ja Ida-Euroopa ning Taga-Kaukaasia riike eraldab digitaalne lõhe, mille vähendamiseks on oluline luua ka kaugemate piirkondade teadusasutustele ligipääs üleeuroopalisele teaduse ja hariduse magistraalvõrgule GÉANT2.

EENet liitus GÉANT2 võrguga juba 2004. aasta sügisel ning on võrku haldava konsortsiumi täieõiguslik liige. Ühendus GÉANT2 võrguga tagab Eesti teadusasutustele Interneti välisühenduse kiirusega 1 Gbps ja aitab kaasa Eesti teaduse konkurentsivõimele. Samas on Eesti andmeside mõttes siiski veel arengumaa nagu Taga-Kaukaasia riigidki. Eriti selgelt eristub Eesti andmesidevõrgu hetkeseis arenenud Lääne-Euroopa võrkudega võrreldes TERENA¹ aastakogumikes.

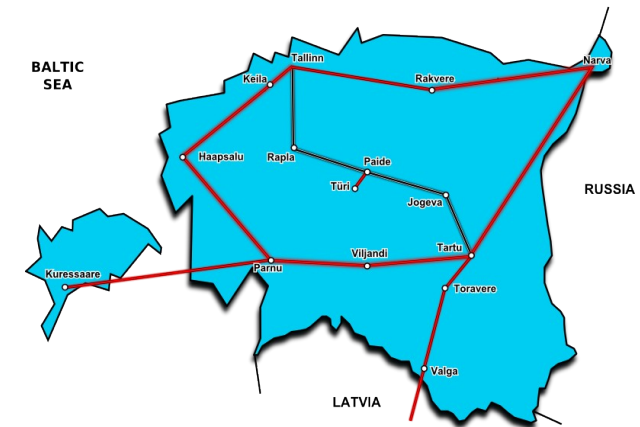
Vastuoluline e-Eesti: kuvand ja reaalsus

Põhiliseks teguriks, miks Eesti on siiski Lääne-Euroopast maha jäänud, on aastaid kestnud akadeemilise andmesidevõrgu alarahastamine ning poliitiline suutmatkus näha seda valdkonda kui prioriteeti. Teaduste Akadeemia president prof. Richard Villemis on 2005. a TA üldkogu koosolekul osutanud sellele

probleemile: "Pole vahet tuntumat Eesti sõnumit, kui jutt e-valitsusest, e-teenustest, e-sellest ja teisest. Kuid kui Akadeemia moodustas möödunud aasta lõpul komisjoni, et hinnata meie teaduse ja arendustegevuse infotehnoloogilist

olukorda ja potentsiaali, siis selgus midagi erakordselt ebameeldivat – me oleme selles osas langenud vaat et lausa viimasele kohale Euroopa Liidu liikmesmaade (uustulnukad k.a) hulgas.. [-] Selleks on tegelikkuse nüüd juba aastaid kestnud ignoreerimine, poliitiline suutmatkus identifitseerida seda valdkonda kui prioriteeti."

Projekti tulemused

Võrreldes endiste Nõukogude Liidu vabariikidega Ida-Euroopas ja Taga-Kaukaasias (ehk Eestiga samaaegselt startinud maadest) on Baltimaad palju jõudsamalt arenenud. Nii on Eesti (jt Baltimaade) andmesidevõrgu ühenduse kiirus väliskanaliil ja suurematel sisemagistraalidel (1Gbps) märgatavalt suurem kui Ida-Euroopa ja Taga-Kaukaasia rahvuslike andmesidevõrkude kiirused. Sama suhte alusel on hinnatud kanalite kiiruse vajadust lähiaastateks Eestis ja Leedus 2,5 Gbps, Lätis 2 Gbps, samas kui teiste Euroopa idapoolsete võrkude arengutaset nii jõudsalt tõusmas ei nähta: Moldaavia 100 Mbps - 1 Gbps, Ukraina, Valgevene ja Armeenia 155 Mbps, Gruusia ja Aserbaidžan aga vaid 50 Mbps.

1 TERENA – Trans-European Research and Educational Networking Association (Üleeuroopaline Teaduse ja Hariduse Andmesidevõrkude Assotsiatsioon)

Porta Optica Study käigus on välja selgitatud kiiret andmesidet vajavad tippasemel teadusgrupid, kaardistatud ühenduste rajamise võimalused, võrkude kiirused ning vajadus lähitulevikus, samuti on läbi viidud juhtumiuuringud. Ühtlasi on uuritud teadus- ja haridusvõrkude majanduslikku olukorda ja valmisolekut investeerida kohalikku infrastruktuuri. Lisaks valmistati rahvuslike andmesidevõrkude koostöös ette võrguprojekt ja ühine võrgueeskiri. Oluliseks sihiks on teadvustada ka võrgukasutajatele optilise side eeliseid.

Porta Optica Study tulemustega saab tutvuda veebilehel <http://www.porta-optica.org/>

Projektist EENeti veebis:

http://www.eenet.ee/EENet/porta_optica.html

EENeti uudised

- Kotkaklubi ja EENeti koostöös saab alates 24.aprillist 2007 akadeemilise võrgu vahendusel jälgida **otseülekannet must-toonekurg Tooni pesast**. Kuigi Tooni kaasa on lähiajal veel ametis munemisega, tuleb saavutatut aegajalt imetleda ning ka munaroast huvitatud ronka eemale peletada - vaatajad näevad kurepere toimetusi ja kuulevad kõrvale metsa hääli. Videoülekande aadress:

<mms://video.eenet.ee/kurg>

- OÜ Nordtech koostöös Tiigrihüppe Sihtasutusega on valmis saanud projekti "**Koolilinux**". Koolilinux on linuxipakett, kus lisaks tavaprogrammidele on ka palju õppetöök sobivaid programme. Koolilinux on mõeldud kasutamiseks eesti koolides.

Huvitavamad programmid:

Klatin - ladina keele harjutamine

Noteedit - noodikirja üleskirjutamise programm

Chemtool - orgaanilise keemia molekulide skeemide joonestamine

Rohkem infot Koolilinuxi kohta:

<http://www.nordtech.ee/koolilinux/doku.php>

- EENet avas uuendatud dunaamilise õppematerjalide veebikeskonna **Kuutõrvaja** (<http://kuutorvaja.eenet.ee/>), mis sisaldab eestikeelseid juhendeid tarkvara (eelkõige Linuxi ja muu vaba tarkvara) ning Interneti kohta. Uus Kuutõrvaja on wiki-põhine veebilehekülg, kuhu kasutajad saavad ise tekste lisada ning olemasolevaid materjale kommenteerida ja parandada. Kutsume Internetihuvilisi üles lehte aktiivselt kasutama ning oma teadmisi teistega jagama!
- Aprillis 2007 juurutas EENeti arendusmeeskond **täiuslikuma tulemüritarkvara veebimajutusserveris nw.eenet.ee**, postiserveris mail.edu.ee ja veel mõnes serveris. Uus turvalahendus kõrvaldab kõik paketid, mis on vigased, olematu saatja-IP-aadressiga või on suunatud olematule teenusele. Samuti filtreeritakse serveritest väljuvat liiklust.

Välisuudised

- Kagu-Euroopa andmesideuudiseid edastav **SEEREN2 projekti** infolehe neljas number käsitleb Bosnia-Herzegovina liitumist GÉANT2-ga, sõlmitud koostöömemorandumeid BELIEF ning Porta Optica Study projektidega ja SEEREN2 projekti esimest hindamist Euroopa Komisjoni juures. Infotehte saab alla laadida TERENA uudisteveebist.
- **TERENA iga-aastasele võrgukonverentsile** registreerumine on avatud aadressil: <http://tnc2007.terena.org/register/> Konverents on tänava pealkirjaga "Nähtavad teenused - nähtamatud võrgud" ja toimub 21. - 24. mail Taani Tehnikaülikoolis Lyngbys. Täpsem info ettekannete ning logistika kohta paikneb konverentsi veebilehel.
- 22.jaanuaril 2007 allkirjastasid 12 Euroopa riigi esindajad koostöömemorandumi konsortsiumi moodustamiseks. **Konsortsium SIRENE (Sharing Infrastructure and Resources in Europe)** ühendab Austria, Belgia, Taani, Eesti, Soome, Iiri, Läti, Leedu, Hollandi, Norra, Rootsi ja Shveitsi teadus- arvutuste infrastruktuuride arendajaid ning väljendab poliitilist tahet teha gridide alal intensiivset koostööd. SIRENE seab oma lähemateks eesmärkideks
 - * anda teadlastele lihtsam juurdepääs rahvusvahelistele arvutusressurssidele;
 - * võimaldada peamiste ressursside - superkompuutrite, andmehoidlate ning teadusaparatuuri (teleskoobid, satelliidid, mereseireandurid jms) paremat kasutamist;
 - * algatada ühiseid teadusprojekte.
 Konsortsium on käivitanud oma veebilehe: <http://sirene.eu.grid.eu>.